ODBITKA
ze
Sprawozdań Państwowego Instytutu Geologicznego
Tom IX, zeszyt 1.

EXTRAIT
du
Bulletin du Service Géologique de Pologne
Vol. IX, livraison 1.

Dyrektor ST. CZARNOCKI

DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWOWEGO INSTYTUTU GEOLOGICZNEGO W ROKU 1936

ACTIVITÉ DU SERVICE GÉOLOGIQUE DE POLOGNE EN 1936

WARSZAWA
Skład Główny w Kasie im. Mianowskiego, Nowy Świat 72
1937

DYREKTOR ST. CZARNOCKI

Działalność Państwowego Instytutu Geologicznego w r. 1936.

Activité du Service Géologique de Pologne en 1936.

Badania wykonane w r. 1936.

(Travaux exécutés en 1936).

Sprawozdanie złożone p. Ministrowi Przemysłu i Handlu.

Badania w roku 1936 były wykonane, jak corocznie, według programu, zatwierdzonego przez p. Ministra Przemysłu i Handlu.

Prace te dają się podzielić na dwie grupy:

1) Ogólne badania geologiczne, których głównym zadaniem jest opracowanie map geologicznych.

2) Specjalne badania górniczo-geologiczne mające za zadanie poszukiwanie i ocenę złóż minerałów użytecznych.

Wyniki prac przedstawiają się w sposób następujący:

A. OGÓLNE BADANIA.

I. Zagłębie Węglowe.

Badania były prowadzone pod kierownictwem naczelnika Wydziału Węglowo-Naftowego inż. St. Czarnockiego.

Podstawowym zadaniem było opracowywanie kolejnych arkuszy Szczegółowej Mapy Geologicznej Zagłębia w skali 1:25.000.

Inż. St. Czarnocki, poza ogólnym kierownictwem pracami, był zajęty wraz z kolektorem J. Krzyżkiewiczem dalszym kartowaniem arkusza Orzesze (18). Prace były ześrodkowane w zachodniej części arkusza na obszarze między wsiami Orzesze, Zawada i Czerwionka.

Utwory karbońskie w zbadanej części obszaru należą do górnej partii grupy orzeskiej i występują na wzgórzach, ciągnących się od Orzesza w kierunku zachodnim, na północ od linii kolejowej Katowice — Rybnik. Warstwy karbońskie posiadają słaby upad w kierunku wschodnim, w związku ze wspomnianym w zeszłorocznym sprawozdaniu zamknięciem środkowej niecki naszego Zagłębia. Na zboczach tych wzgórz karbońskich spotyka się często utwory morenowe, w postaci glin i licznych nagromadzeń głazów granitowych różnej wielkości. Dalej ku południowi, w obniżonej części terenu, na południe od linii Tychy — Jaśkowice mamy znacznie rozwinięte utwory fluwioglacjalne. Dopiero w pobliżu południowej granicy arkusza, na południe od wsi Zawady, na obszarze bardzo łagodnych wyniesień terenowych występują znów ślady utworów morenowych, w postaci dość rzadkich głazów granitowych.

Inż. St. Doktorowicz-Hrebnicki rozpoczął kartowanie arkusza Sączów (2), który obejmuje najdalej ku północy wysunięte punkty występowania karbonu produktywnego.

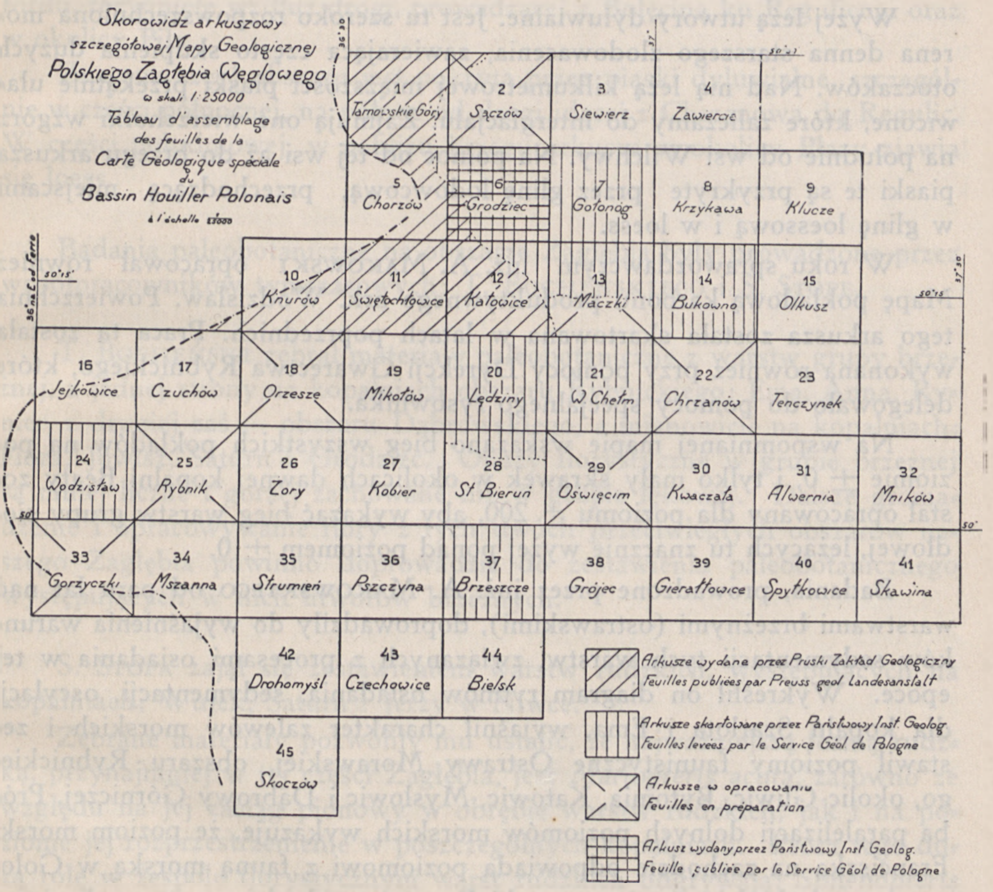
W roku sprawozdawczym została skartowana południowo-zachodnia część arkusza, mianowicie obszar pomiędzy Dobieszowicami a Sączowem, gdzie karbon wychodzi na powierzchnię lub jest przykryty tylko przez utwory dyluwialne, następnie zaś badania przesunęły się ku północy i wschodowi. Występują tam wzgórza, złożone z utworów triasowych.

Warstwy formacji węglowej należą tu wyłącznie do grupy brzeżnej, są ułożone nieckowato i zawierają dość liczne, lecz cienkie pokłady węgla. Niektóre spośród nich posiadają zdolność koksowania się, jak to wykazały próby, wykonane jeszcze przed czterdziestu laty.

Trias na skartowanym obszarze jest reprezentowany przez poziomy najniższe, przede wszystkim przez pstre iły i piaski, których miąższość sięga tu 40 — 50 *m*. Poza tym występują dolomityczne margle retu. Jedynie na wierzchołkach niektórych wzgórz zachowały się, w charakterze niewielkich płatów, wapienie faliste.

Piaski dyluwialne, szeroko rozwinięte w obniżeniach terenu, są gdzie niegdzie eksploatowane, jako materiał podsadzkowy.

Inż. A. Makowski kartował w dalszym ciągu powierzchnię arkusza Gorzyce (33), posiłkując się przy tym płytkimi do 3 *m* wierceniami, uskutecznionymi dzięki pomocy Gwarectwa Rybnickiego. W roku spra-

Skorowidz arkuszowy
szczegółowej Mapy Geologicznej
Polskiego Zagłębia Węglowego
w skali 1:25000
Tableau d'assemblage
des feuilles de la
Carte Géologique spéciale
du
Bassin Houiller Polonais
à l'échelle 1:25000
1 Tarnowskie Góry
2 Sączów
3 Siewierz
4 Zawiercie
5 Chorzów
6 Grodziec
7 Gołonóg
8 Krzykawa
9 Klucze
10 Knurów
11 Świętochłowice
12 Katowice
13 Maczki
14 Bukowno
15 Olkusz
16 Jejkowice
17 Czuchów
18 Orzesze
19 Mikołów
20 Lędziny
21 W. Chełm
22 Chrzanów
23 Tenczynek
24 Wodzisław
25 Rybnik
26 Żory
27 Kobier
28 St. Bieruń
29 Oświęcim
30 Kwaczała
31 Alwernia
32 Mników
33 Gorzyczki
34 Mszanna
35 Strumień
36 Pszczyna
37 Brzeszcze
38 Grójec
39 Gierałtowice
40 Spytkowice
41 Skawina
42 Drohomyśl
43 Czechowice
44 Bielsk
45 Skoczów
50°15'
50°
Arkusze wydane przez Pruski Zakład Geologiczny
Feuilles publiées par Preuss geol Landesanstalt
Arkusze skartowane przez Państwowy Inst. Geolog.
Feuilles levées par le Service Géol. de Pologne
Arkusze w opracowaniu
Feuilles en préparation
Arkusz wydany przez Państwowy Inst. Geolog.
Feuille publiée par le Service Géol de Pologne

wozdawczym została skartowana północno-wschodnia część arkusza. Liczne jary-dopływy Lesznicy rzeźbią teren, wykazując kolejność uwarstwienia.

Najniższe warstwy spośród odsłaniających się na powierzchni należą do tortonu. Składają się one z iłów glaukonitowych zwięzłych i piaszczystych, cienko-płytowych, z otwornicami. W nielicznych tylko miejscach iły te są białymi, cienkowarstwowanymi piaskami wieku sarmackiego. Czasem spotyka się tu żwiry kwarcowe, które należy zaliczyć do pliocenu.

Wyżej leżą utwory dyluwialne. Jest tu szeroko rozpowszechniona morena denna starszego zlodowacenia, zawierająca często skupienia dużych otoczaków. Nad nią leżą kilkumetrowej miąższości piaski przekątnie ułowicone, które zaliczamy do interglacjału. Zajmują one wierzchołki wzgórz na południe od wsi Wilchwy. Na północ od tej wsi aż do brzegu arkusza piaski te są przykryte przez glinę lodowcową, przechodzącą miejscami w glinę loessową i w loess.

W roku sprawozdawczym inż. A. Makowski opracował również Mapę pokładową karbonu produktywnego ark. Wodzisław. Powierzchnia tego arkusza została skartowana w latach poprzednich. Praca ta została wykonana również przy pomocy Dyrekcji Gwarectwa Rybnickiego, które delegowało do pomocy specjalnego rysownika.

Na wspomnianej mapie wskazano bieg wszystkich pokładów na poziomie $\pm$ 0, i tylko mały skrawek w okolicach dawnej kopalni Beaty został opracowany dla poziomu + 200, aby wykazać bieg warstw grupy siodłowej, leżących tu znacznie wyżej ponad poziomem $\pm$ 0.

Badania, prowadzone przez inż. A. Makowskiego od paru lat nad warstwami brzeżnymi (ostrawskimi), doprowadziły do wyjaśnienia warunków sedymentacji tych warstw, związanych z procesami osiadania w tej epoce. Wykreślił on diagram rytmów osiadania, sedymentacji, oscylacji dla kopalń Szarlota i Ema, wyjaśnił charakter zalewów morskich i zestawił poziomy faunistyczne Ostrawy Morawskiej, obszaru Rybnickiego, okolic Gliwic, Bytomia, Katowic, Mysłowic i Dąbrowy Górniczej. Próba paralelizacji dolnych poziomów morskich wykazuje, że poziom morski Franciszka na zachodzie odpowiada poziomowi z fauną morską w Gołonogu na wschodzie; poziom morski Enny na zachodzie — trzem ławicom morskim, znajdującym się w dolnej części warstw florowskich na wschodzie; wreszcie poziom morski Barbara odpowiada (zgodnie z inż. Doktorowiczem-Hrebnickim) poziomowi morskiemu nad pokł. VIII na kopalni Grodziec.

Współpracownik tymczasowy dr. F. Rutkowski kartował południowo-wschodni skrawek arkusza Chrzanów w okolicy wsi Bolęcin. Najstarszym poziomem, odsłaniającym się na powierzchni, są wapienie faliste (wa-

pień podstawowy) zwykłego typu; są one rozwinięte głównie w okolicy wsi Płaza. Ku północy i północnemu wschodowi wapienie te zanurzają się pod wyżej leżące dolomity środkowego triasu, pokrywające dużą przestrzeń (częściowo pod przykryciem piasków dyluwialnych) na południe i na zachód od Bolęcina. Kajpru w tej części obszaru brak, a na dolomitach spoczywają bezpośrednio dość źle odsłonięte piaskowce jury brunatnej. Całą serię utworów mezozoicznych kończą ku górze wapienie oksfordu, rozwinięte wzdłuż drogi, prowadzącej z Bolęcina ku Regulicom oraz w okolicy Piły.

Znaczna część obszaru jest pokryta przez piaski dyluwialne, szczególnie w części północnej, na północ od drogi idącej z Chrzanowa do Regulic. W części południowej, w pobliżu brzegu arkusza w okolicy Płazy zjawia się loess.

Badania paleobotaniczne na obszarze Zagłębia były prowadzone przez współpracowników tymczasowych: T. Bocheńskieco i S. Stopę.

T. Bocheński zebrał materiały paleobotaniczne z warstw grupy brzeżnej, z jednej strony na kopalniach obszaru Rybnickiego: Ema, Anna, Rymer, z drugiej zaś — obszaru Dąbrowskiego, a mianowicie na kopalniach: Flora, Jowisz, Saturn i Grodziec. Okazy florystyczne w grupie brzeżnej są mniej liczne i gorzej zachowane niż w grupie łękowej. Dalsze gromadzenie i opracowywanie flory z tych dwóch przeciwległych obszarów naszego Zagłębia powinno doprowadzić do zestawienia paleobotanicznego występujących w nich utworów brzeżnych.

S. Stopa zajął się zestawieniem warstw rudzkich, występujących na kopalniach: Wujek, Saturn i Jerzy w Niwce.

Zebrane materiały pozwoliły mu ustalić, że najważniejszą formą rudzką, przynajmniej w tej części Zagłębia, jest *Mariopteris acuta*, zarówno ze względu na jej zasiąg pionowy w obrębie warstw rudzkich, jak i na poziome jej rozprzestrzenienie w poszczególnych kopalniach. Prócz tego dużą rolę w zespole florystycznym warst rudzkich odgrywają; *Sphenopteris Hoeninghausi*, *Neuropteris gigantea*, *Neur. Schlehani*, *Sigillaria Schlotheimi*.

S. Stopa uważa, że w podziale stratygraficznym naszego Zagłębia warstwy rudzkie dają się ująć jako warstwy z *Mariopteris acuta*.

II. Obszar karpacki — tereny naftowe.

Prace były prowadzone pod ogólnym kierownictwem Naczelnika Wydziału Węglowo-Naftowego, inż. Stefana Czarnockiego.

W pracach tych uwzględniono przede wszystkim uzupełnienia, potrzebne dla opracowania Mapy Przeglądowej Karpat Zachodnich w skali 1:200.000.

W tym celu dr. H. Świdziński wykonał zdjęcia dodatkowe na ark. Pilzno. W czasie tych prac został prześledzony dalszy przebieg synkliny Rzepienników, która w Gromniku przekracza rzekę Białą i kieruje się na Brzozową. Synklina ta jest zbudowana z warstw krośnieńskich i poczynając od Białej jest bardzo silnie zdyslokowana, dzieląc się na szereg poprzecznych odcinków. Od południa ogranicza ją brzeg północny siodła Rzepienników, od północy zaś — zachodnie zakończenie fałdu Liwocza, który zwężając się stopniowo dochodzi do Brzozowej. Tu opisywana synklina jest wypełniona iłami mioceńskimi.

W ramach zdjęć, mających na celu opracowanie arkuszy mapy w skali 1:100.000, dr. Świdziński uzupełniał ark. Gorlice. Przeprowadził on tu pewne dodatkowe zdjęcia w okolicach Grybowa, następnie zaś dokonał reambulacji wschodniej części arkusza. Między innymi skontrolował on przebieg fałdu gorlickiego, wobec istnienia rozbieżności pomiędzy rękopiśmiennymi zdjęciami ś. p. dr. Weignera, a opublikowanymi pracami innych autorów. Kontrola wykazała zupełną słuszność poglądów Weignera, w myśl których skrzydło omawiane jest przecięte szeregiem uskoków.

Ponadto dr. Świdziński uzupełnił dawniejsze zdjęcia w okolicy Lipinek — Wójtowej, a także przestudiował nowe wiercenia w Wójtowej i Harklowej (Ropita). Szyb Wójtowa 16 przewierca do głęb. 210 *m* serię eoceńską (piaskowiec ciężkowicki, łupki czerwone i zielone) fałdu lipnickiego. Wszystkie pokłady piaskowca są zawodnione solankami. Od 210 *m* wiercenie weszło w warstwy górnokrośnieńskie, które do głęb. 624 *m* nie zostały przebite.

Zestawienie profilów wiertniczych kop. Ropita wykazało, że powierzchnia spągowa nasunięcia jest nachylona łagodniej niż fałd wgłębny. Ropa naftowa gromadzi się w warstwach dolno-krośnieńskich pod nieprzepuszczalną pokrywą magurską. Największe ilości ropy, dziś już w znacznym stopniu wyeksploatowanej, są związane istnieniem wtórnego podłużnego sfałdowania, w spągu nasunięcia. Na północ od tej strefy są już tylko ślady ropy, na południu — pojawia się woda. Piaskowiec ciężkowicki w jądrze fałdu wgłębnego, przewiercony w otworze Nr. 24, a nawiercony w otworach Nr. Nr. 14 i 33 kop. Ropita oraz w Nr. 141 kop. Gwarectwo, nie wykazał dotychczas ważniejszych śladów ropy.

Geolog dr. Stanisław Krajewski przeprowadzał badania uzupełniające na arkuszu Stary Sambor. Miały one na celu wypełnienie luk oraz

uzgodnienie zdjęć poszczególnych autorów. Luki obejmowały: 1) Na przedgórzu — mały obszar w Stupnicy na E skraju arkusza (warstwy stebnickie pod pokrywą czwartorzędu); 2) W Karpatach — szereg niewielkich obszarów w dolinie Dniestru w miejscowościach: Strzyłki — Topolnica, Łopuszanka, Gwoździec, Hołowiecko, Dniestrzyk Hołowiecki — na pograniczu zdjęć Z. Opolskiego i L. Horwitza (kreda — oligocen); 3) W dolinie Dniestru i Bystrzycy Uroskiej, a także ich dopływów — skartowanie czwartorzędu (tarasy młodo i staroaluwialne oraz pleistoceńskie wraz z podściełającymi je żwirami); 4) Oznaczenie miejsc starych robót górniczych (rudy żelaza w Bystrzycy i Smólnej).

Uzgodnienia dotyczyły głównie zdjęć Horwitza i Opolskiego w dolinie Dniestru, w pobliżu wspomnianych wyżej luk.

Na rok bieżący pozostają jeszcze niewielkie uzupełnienia oraz rozbicie eocenu na obszarze zdjęć Jabłońskiego i Weignera w skibie brzeżnej na obszarze między Łopuszną a Starą Solą.

Współpracownik tymczasowy dr. J. Wdowiarz wykonał badania na ark. Ropienka (Jaśliska). Objęły one obszar, leżący na wschód od przełęczy Dukielskiej, w której pobliżu, jak wiadomo, wkracza w granice Polski strefa magurska.

Podział stratygraficzny miejscowej grupy magurskiej w części zbadanej obszaru przedstawia się w sposób następujący:

W eocenie zaznaczają się dwa poziomy: do niższego zaliczają się łupki pstre i cienko płytowe piaskowce hieroglifowe. Poziom wyższy cechują łupki popielate.

W przyległym obszarze zaznacza się duże zróżnicowanie warstw. Kredę facji inoceramowej charakteryzują twarde piaskowce niebiesko-szare, średnio i drobno-ziarniste z miką, wapniste, oraz łupki popielate. W eocenie są tam najwięcej rozwinięte warstwy dolnego poziomu. Wyżej leżą piaskowce górno-eoceńskie, nad nimi zaś występują rogowce. Łupki menilitowe są tu słabo rozwinięte: miąższość ich jest niekiedy ograniczona do kilkunastu metrów.

Wykształcenie litologiczne warstw, znajdujących się nad łupkami menilitowymi nie jest jednolite. W półn.-wsch. części obszaru są one reprezentowane przez potężną serię piaskowców silnie wapnistych; piaskowce te przypominają swym wyglądem warstwy dolno-krośnieńskie i, być może, odpowiadają temu poziomowi. Wyżej leżą cienko-płytowe piaskowce, początkowo z resztkami łupków czerwonych, wyżej zaś z marglistymi łupkami popielatymi. Są to już warstwy górno-krośnieńskie.

W części połudn.-zach. obszaru brak jest zupełny serii piaskowcowej nad łupkami menilitowymi i te ostatnie przechodzą ku stropowi bezpośrednio w popielate łupki i drobnopłytowe piaskowce.

Współpracownik tymczasowy dr. Z. Opolski prowadził badania na ark. Ustrzyki Dolne na zachód od Sanu. Stanowiły one uzupełnienie prac poprzednich i głównym ich celem było wykreślenie w dolinach Sanu i niektórych jego dopływów tarasów akumulacyjnych i współczesnych aluwiów. Udało się wydzielić dwa tarasy różnego wieku, z których wyższy — starszy zajmuje znacznie większe obszary. Wyróżniono również dwa dolne poziomy denudacyjne w zboczach tych samych dolin.

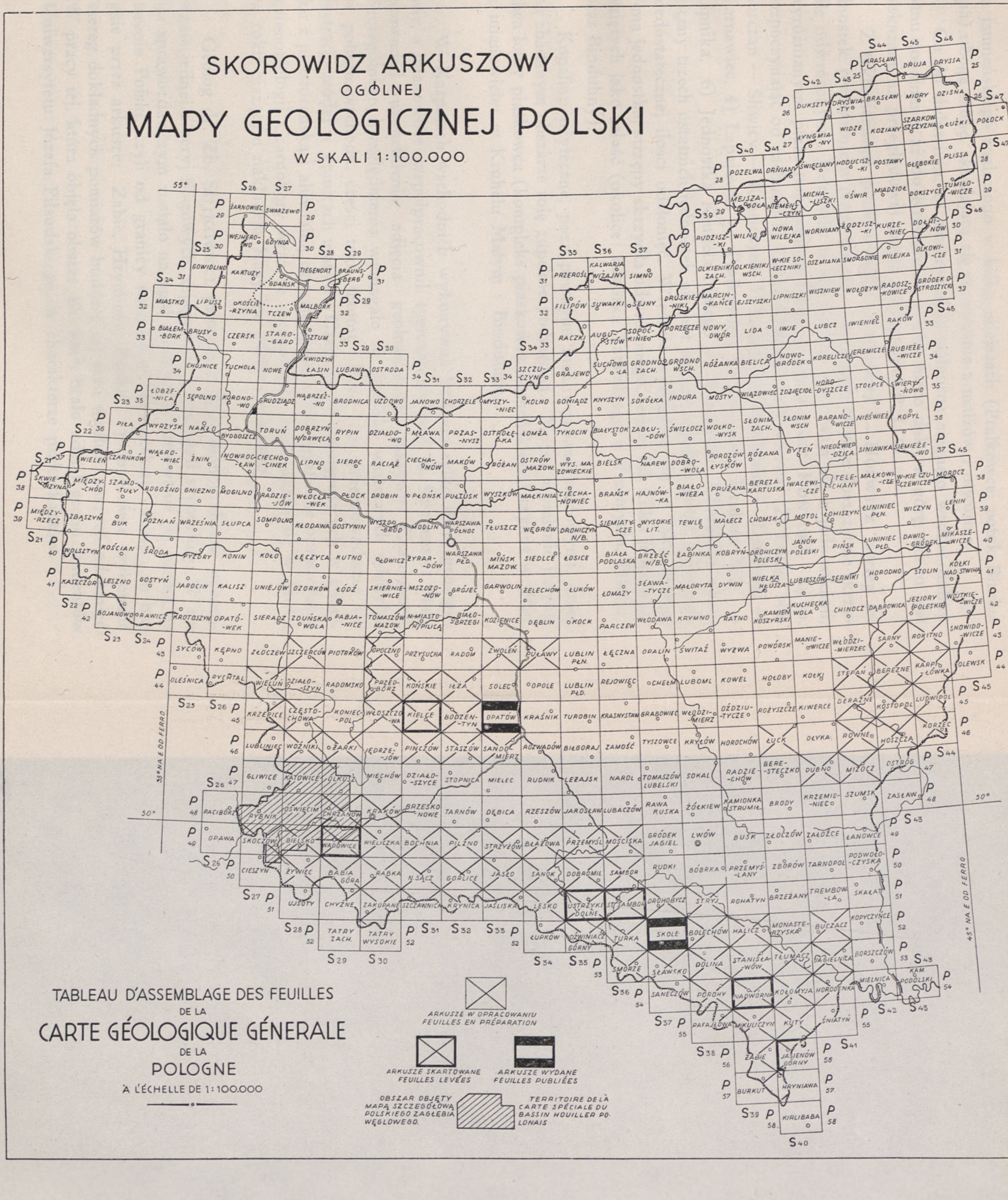
Naniesiono na mapę miejsca wycieków ropy i dawnych wierceń. W paru punktach wprowadzono do dawnych zdjęć zmiany w przebiegu granic poszczególnych poziomów oraz w biegu linii przegubów siodeł i łęków.

Prócz tego wykonano kilkudniowe badania na sąsiednim ark. Wola Michowa oraz badania uzupełniające na ark. Smorze, na terenie wysadu, złożonego z utworów eoceńsko-menilitowych.

Współpracownik tymczasowy dr. L. Horwitz kontynuował kartowanie ark. Przemyśl,ześrodkowując swe prace w połudn.-wschodn. odcinku tego arkusza. W skład owego odcinka wchodzą: 1) Obszar prawego brzegu Sanu między Przemyślem na wschodzie, a Chłowicami na zachodzie; 2) Na lewym brzegu — skrawek od Krasic na południu po dolinę Hołobli na północy.

Na zdjętym terenie występują wyłącznie utwory kredowe, składające się z dwóch kompleksów: 1) górnego — t. zw. piaskowca jamneńskiego; 2) dolnego — t. zw. warstw inoceramowych. Zupełnie podrzędną rolę grają: dolna kreda, oraz górna jura (w postaci t. zw. wapienia stramberskiego). Eocen został stwierdzony w kilku punktach w postaci pstrych łupków, oraz podrzędnych piaskowców.

W czasie prac zostały zbadane następujące punkty występowania fauny kredowej: 1) W Prałkowcach występuje, zdaniem L. Horwitza, porwak tektoniczny z fauną dolno-kredową, tkwiący w kompleksie piaskowca jamneńskiego. Podobną rolę gra w pobliżu znana skałka górnojurajska Kruhela Wielkiego, również związana z tym samym kompleksem. 2) W Krasicach na lewym brzegu Wisły została znaleziona fauna w marglach piaszczystych, równowiekowych z t. zw. marglami z Węgierki. Występują tam głównie amonity i małże oraz szczątki roślin. 3) W Śliwnicy natrafiono na ławicę piaszczystego iłu, zawierającą faunę. Podobny utwór stwierdzono kilkakrotnie uprzednio w badanym przez L. Horwitza kompleksie piaskowca jamneńskiego (arkusze: Przemyśl i Dobromil). Według opinii prof. W. Rogali mielibyśmy tu do czynienia z paleocenem, identycznym naprzykład z paleocenem okolic Rzeszowa. 4) W gruboziarnistych piaskowcach, wchodzących w skład serii piaskow-

SKOROWIDZ ARKUSZOWY
OGÓLNEJ
MAPY GEOLOGICZNEJ POLSKI
W SKALI 1:100.000
TABLEAU D'ASSEMBLAGE DES FEUILLES
DE LA
CARTE GÉOLOGIQUE GÉNERALE
DE LA
POLOGNE
À L'ÉCHELLE DE 1:100.000
ARKUSZE W OPRACOWANIU
FEUILLES EN PRÉPARATION
ARKUSZE SKARTOWANE
FEUILLES LEVÉES
ARKUSZE WYDANE
FEUILLES PUBLIÉES
OBSZAR OBJĘTY MAPĄ SZCZEGÓŁOWĄ POLSKIEGO ZAGŁĘBIA WĘGLOWEGO.
TERRITOIRE DE LA CARTE SPÉCIALE DU BASSIN HOUILLER POLONAIS

ca jamneńskiego znaleziono w kilku miejscach (Prałkowce, potok Bindu= lina) ubogą faunę, składającą się przeważnie z małżów i otwornic.

Co do dyluwium, to zlodowacenie północne sięgnęło wzdłuż doliny Sanu conajmniej aż do Krasiczyna, a więc nieco dalej w górę, niż to jest wskazane na przeglądowej mapie geologicznej P. I. G.

Z tektonicznego, punktu widzenia wyróżnił L. Horwitz szereg je= dnostek, przeważnie w postaci łusek, o wytartym zwykle doszczętnie skrzy= dle odwróconym. Jednostki te nie zawsze pokrywają się z jednostkami, wyróżnianymi przez poprzednich badaczy (Rabowski, Konior). Są to, rozpoczynając od zachodu 1) Łuska Chołowic—Mielnowa, 2) Łuska Na= hurczan — Śliwicy — Krasiczyna, 3) Łuska pod Mazurami — Dybawki — Tarnawiec, 4) Łapajówki — Prałkowiec, 5) Jednostka Kruhela Wk. — Lipnika, 6) Jednostka Kruhela Małego — Przemyśla. Charakter tekto= niczny trzech ostatnich jednostek nie jest jeszcze zupełnie jasny, z powodu niedostatecznej ilości odsłonięć. Wreszcie wydzielają się — jako osobna 7=ma jednostka, strzępy skrzydła odwróconego, jednej lub kilku jednostek, wziętych jako całość (okolice: Pagórka Tatarskiego w Przemyślu, Pikulic, oraz Binduliny).

Kopaliny użyteczne, poza pewnymi możliwościami naftowymi, grają na zbadanym obszarze rolę zupełnie podrzędną. Można wymienić jedynie dwa łomy piaskowca (kompleks piaskowca jamneńskiego) czynne w 1936, a mianowicie: w Kruhelu Małym i Bindulinie.

W Karpatach wschodnich wykonywali badania tylko dwaj geologo= wie, a mianowicie: współpracownik tymczasowy prof. B. Świderski prze= prowadził uzupełnienia zdjęcia geologicznego masywu Czarnohory. Szczególnego uwzględnienia wymagało tu zjawisko wstecznych odchyleń w południ.=wschodn. części tego trzonu. Poza tym przeprowadzono re= jestrację źródeł w granicach masywu Czarnohory, występujących w związ= ku z pleistoceńską i aluwialną obrucją dolin. Monograficzne opracowanie geomorfologii Czarnohory wraz ze szczegółową mapą ukaże się w druku w roku bieżącym nakładem Kasy im. Mianowskiego.

Geolog dr. Zb. Sujkowski prowadził dalej monograficzne opraco= wanie jednej z seryj fliszowych, mianowicie t. zw. serii szypockiej. W ro= ku sprawozdawczym zostało na ogół ukończone kartowanie jej pasma na terenie Polski, czyli od granicy rumuńskiej do czeskiej. Pasmo to bie= gnie przez arkusze: Żabie, Hryniawa, Burkut. Jednocześnie wykonano szereg dokładnych pomiarów budowy tej serii wzdłuż lepszych odsłonięć. W pracy tej, która objęła obszar 400 km^2, brało udział grono studentów Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego, w charakterze praktykantów.

Poza wyszczególnionymi powyżej pracami kartograficznymi, prowadzono na obszarze Karpat studia o charakterze raczej paleontologiczno-stratygraficznym. Mianowicie prof. ROGALA wykonał tego rodzaju badania w okolicach Przemyśla. W wyniku tych badań zalicza on obecnie, po ponownym zbadaniu fauny, czarne łupki i zlepieńce sferosyderytowe w Prałkowcach nie do górnej kredy, jak uczynił to poprzednio, lecz do dolnej serii — t. zw. łupków spaskich. Kompleks margli krzemionkowych, jako najstarszy człon serii kredowej, został również stwierdzony w brzeżnych jednostkach Karpat w pobliżu Rzeszowa. Utwory górno-kredowe, w postaci margli bakulitowych, zostały zbadane na lewym brzegu Sanu w pobliżu folwarku Krasice.

Następnie prof. W. ROGALA, wraz z dr. B. KOKOSZYŃSKĄ, przeprowadzał badania, mające na celu stwierdzenie zasięgu i wykształcenia łupków spaskich w kierunku półn.-zach. i pd.-wsch. od obszaru Spas — Hołownia, zbadanego w latach poprzednich.

III. Obszary rudonośne i solne.

Prace na tych obszarach były prowadzone pod kierunkiem Naczelnika Wydziału kruszcowo-solnego dr. Cz. KUŹNIARA.

Tereny solonośne.

Dr. Cz. KUŹNIAR pracował na ark. Wieliczka i zdjął obszar, położony między Raciborskiem i Świątnikami. Leży tam na utworach dolnej kredy seria, należąca niewątpliwie do kredy górnej i średniej; seria ta jest wykształcona odrębnie, inaczej niż kreda średnia i górna płaszczowiny godulskiej. Ponad kredą występuje eocen w postaci pstrych łupków i piaskowca ciężkowickiego; jest on przykryty przez łupki menilitowe.

Cała ta seria zapada ku południowi i zanurza się na linii Sieprawia pod kompleks godulski.

W okolicach Kałusza opracował dr. Cz. KUŹNIAR próby z otworów wiertniczych i stwierdził, że pod pstrymi łupkami, typu warstw stebnickich, leżą łupki szare, w których znajduje się fauna tortońska. Te utwory z fauną stanowią poziom gazowy.

W kopalni Stebnickiej dr. Cz. KUŹNIAR zbadał budowę pokładów soli potasowych w polu południowym i stwierdził, że w łękach występuje jeden pokład, prawdopodobnie nasunięty.

Współpracownik tymczasowy K. KOWALEWSKI badał w roku sprawozdawczym pozycję stratygraficzną t. zw. warstw grabowieckich, występujących w pobliżu Bochni, łącznie z t. zw. warstwami chodenickimi, i re-

prezentowanych przeważnie przez piaski i zlepieńce. Drogą analizy, ze-branej tu dość obficie fauny, dochodzi K. KOWALEWSKI do wniosku, że warstwy grabowieckie odpowiadają warstwom solonośnym Wieliczki i Bo-chni.

Tereny kruszconośne.

Dr. Cz. KUŹNIAR zebrał i opracował materiał z dawnej kopalni cynku w Lipkach pod Truskawcem.

Wynik prac dr. Cz. KUŹNIARA, poświęconych złożom rud żelaznych i manganowych są podane poniżej, w dziale prac specjalnych.

Współpracownik tymczasowy dr. J. PREMIK przeprowadził badania w częstochowsko-wieluńskim obszarze rudonośnym,ześrodkowując je w granicach arkusza Częstochowa. Skartował on tu obszar, rozciągający się między Witkowicami, Kruszyną, Gralówką i Cekarzewem.

Wydzielił on wśród miejscowych utworów dyluwialnych następujące dwie serie, licząc od dołu:

1. Piaski i mułki, które są zapewne utworami fluwioglacjalnymi, lub interglacjalnymi *(Masovien I)*.

2. Rdzawe gliny z licznymi głazami narzutowymi, należące do zlodo-wacenia *(Varsovien I)*.

Na tymże arkuszu Częstochowa zbadał J. PREMIK ponownie szczegó-łowiej utwory jurajskie z Rudnik i Rędzin. Pogłębienie miejscowych ka-mieniołomów odsłoniło bardzo dokładnie kontakt stropowej partii wapieni skalistych ze spągowymi warstwami wapieni płytowych, co pozwoliło dojść do szeregu wniosków, a mianowicie:

1. Wapienie skaliste, pojawiające się w spągowych częściach wapieni płytowych są utworami rafowymi (rafy gąbkowe).

2. Soczewki lub ławice niebieskawych margli wśród wapieni płytowych świadczą o zmianach facjalnych w ówczesnych osadach morza jurajskiego i o ścisłym związku niebieskawych margli z wapieniami płytowymi.

3. Żółtawe, cienko uławicone wapienie z bogatą fauną małżów są naj-młodszym ogniwem stratygraficznym w serii wapieni płytowych. Co do wieku wymienionych powyżej skał, to J. PREMIK przyjmuje, że wapienie skaliste wraz ze spągowymi wapieniami płytowymi, w których tkwią so-czewki wapieni skalistych, należą do górnego sekwanu. Wyżej leżące wa-pienie płytowe należą już raczej do górnego kimerydu.

Miejscowe utwory jurajskie są słabo pofałdowane i tworzą szereg pła-skich siodeł i synklin, poprzecinanych uskokami.

Geolog J. Czarnocki zbadał warunki geologiczne odkrytych złóż galeny w Kielcach i w Mójczy. Pierwsze z nich może mieć znaczenie praktyczne. Warunki, w jakich złoże to zostało stwierdzone, potwierdzają przypuszczenie, że w rejonie kruszconośnym okolic Kielc mogą się odnaleźć jeszcze inne złoża, ukryte pod powłoką dyluwialną.

IV. Obszar Świętokrzyski.

Geolog J. Czarnocki w celu zakończenia opracowania ark. Kielce, wykonał rekonesansowe prace, mające na celu: po pierwsze, wykorzystanie danych, dostarczonych przez roboty ziemne dla celów kartografii geologicznej, po drugie zaś — przekontrolowanie pewnych odcinków terenu, wzbudzających te czy inne wątpliwości.

Kartowanie arkusza Kielce zostało definitywnie zakończone i przystąpiono do jego wydawania. Powstałych przy tym trudności, co do metody wydania ark. Kielce, jednego z najbardziej skomplikowanych w Polsce, pod względem przede wszystkim stratygrafii, a następnie tektoniki i różnych oznaczeń (bogactwa kopalne). Wobec tego wykonano ten arkusz jako zakryty i jako odkryty. W tych dwóch postaciach arkusz będzie wydany. Odkryta mapa będzie miała charakter mapy strukturalnej, zakryta będzie pod względem stratygraficznym uproszczona, uwzględni ona dyluwium, a przede wszystkim wszelkiego rodzaju bogactwa kopalne.

Następnie p. J. Czarnocki wykonał zdjęcie terenowe w skali 1:25.000 ark. Bodzentyn w rejonie Łysogórskim. Stwierdzono w tym obszarze szereg uskoków, analogicznych do uskoku w Rudkach pod Słupią Nową i nasuwających przypuszczenie możliwego związku z nimi złóż typu Rudek (syderyt i piryt).

Współpracownik tymczasowy prof. J. Samsonowicz, w związku z wykonywanymi pracami poszukiwania rud żelaznych i pirytu w okolicy Rudek, wykonał zdjęcie geologiczne w skali 1:25.000 północnej części synkliny Łagowskiej między Wolą Zamkową (gdzie były wiercenia), Porębiskami i Łagowem.

W związku z obszarem Świętokrzyskim, choć już poza jego granicami, były wykonane prace stratygraficzne geologa J. Czarnockiego na t. zw. Roztoczu Lubelskim. Nosiły one charakter rekonesansowy i objęły teren między Gościeradowem, Modliborzycami i Janowem Lubelskim. Jest to teren mało znany w zakresie trzeciorzędu, a ważny ze względów paleogeograficznych. Ustalno tu kilka poziomów tortonu i prasarmatu. Najstarszy należy zapewne do odpowiedników poz. baranowskiego, wyższe do prasarmatu dolnego, wykształconego w facji drobnolitotamniowej i rafowej, wre-

szcie — do prasarmatu górnego, w facji piaszczysto-detrytycznej. Najwyższy poziom tworzą wapienie serpulidowe, których wiek sarmacki pozostaje jeszcze pod znakiem zapytania.

Podział ten jest oparty na bogatym materiale paleontologicznym, pochodzącym ze wszystkich poziomów. Na wyróżnienie zasługuje b. bogata fauna, stwierdzona w Łychowie Szlacheckim.

Stratygraficznie i faunistycznie miocen z Roztocza Lubelskoego łączy się ściśle z miocenem Podola polskiego i leży w strefie zachodniego przedłużenia tego ostatniego. Są to fakty nowe, wskazujące, że t. zw. synklina miodoborska posiada wielki zasiąg geograficzny i wiąże się genetycznie z przedłużeniem regionu Łysogórskiego w Górach Świętokrzyskich.

Prace na Roztoczu wykonano z zasiłku Muzeum Ziemi.

V. Wołyń.

Współpracownik tymczasowy prof. J. Samsonowicz przeprowadzał badania na terenie Nadsłuczańskim, lecz głównie w południowej części strefy bazaltowo-tufitowej Nadhorynia (między Janową Doliną a Horyńgrodem).

Główne wnioski, wypływające z badań prof. J. Samsonowicza w okolicy Janowej Doliny i dotyczące stosunku bazaltów do skał tufitowych, są następujące:

1. Potok lawy pokrył spągowe skały łupkowo-tufitowe wówczas, gdy były one jeszcze plastyczne: pod ciężarem napływającej lawy spiętrzyły się one w płaskie siodełka.

2. Łupki i tufity osadzały się w pobliżu lądu (czy wyspy?), z której spłynął potok lawy, na niewielkiej głębokości, czym tłumaczą się ślady przeobrażeń kontaktowych na łupkach.

3. Z lądu docierały wody, płynące nawałnicowo, przynoszące zeń ułamki, nieraz duże, z ostygłej na powierzchni lawy gąbczastej, a także wielkie bryły skał wylewnych, powstałych na tym lądzie dawniej.

4. Powstanie bazaltu górnego, eksploatowanego w łomie Janowej Doliny, nie może więc być wiele późniejsze od osadzenia się serii łupkowo-tufitowej; tufity pochodzą zapewne z tej samej co i bazalt górnej fazy erupcji.

5. Bazalty Hutwina, Mydzka, Mutwicy i t. d. są zapewne starsze od bazaltów, wydobywanych w kamieniołomach Janowej Doliny i Berestowca.

Znaczna część zebranych obserwacyj terenowych wymaga dopiero opracowania, podobnie jak i materiały z wierceń, wykonywanych w tym obszarze, a mianowicie: w osadzie Jazłowieckiej (pod Horyńgrodem), w Majdanie Koźlińskim (na wydatnej anomalii magnetycznej — 3 otwory), w Cho-

ciniu, Sawiczach, wreszcie w futorze Jesionek i pod siołem Werbcze Wielkie.

Dwa ostatnie wiercecnia są ciekawe o tyle, że zgodnie z prognozą zdjęć magnetycznych (wykonanych przez inż. A. Żewierżejewa) stwierdziły płytkie występowanie dolerytu (w Jesionku na głęb. niecałych 6 *m*, w Werbczu Wielk. na głęb. niecałych 11 *m*), którego ławica intruzyjna, od kilku do kilkunastu metrów gruba, pochyla się ku SW, a w Hucie Stepańskiej (w odległości 10,5 *km* od Jesionka) leży na głębokości 70 *m* (według S. Małkowskiego).

W tymże obszarze wołyńskim przeprowadził swe badania współpracownik tymczasowy dr A. Mazurek; składały się one z następujących dwóch części:

a) Kontynuowanie badań terenu, położonego między Horyniem a Słuczą, oraz zachodniej części ark. Bereźne i pd.-zach. części ark. Sarny; razem około 600 km^2.

Występują tu utwory kredowe, w postaci silnie zwietrzałych wapieni i leżącej pod nimi kredy piszącej. Obydwie te serie należą do turonu. Odkrywki są widoczne głównie w dolinach rzek: Horynia i Żulni. Często kreda jest przykryta przez zielone piaski eoceńskie; grubość ich jest różna, koło Kryczylska nad Horyniem dochodzi do 10 *m*.

Oligoceńskie piaszczyste wapienie występują tylko w środkowej części ark. Bereźne.

Sporadycznie można obserwować występowanie iłów sarmackich. Zwłaszcza godne są uwagi iły brunatne, występujące koło Tutowicz nad Horyniem; zawierają one faunę, złożoną z pektenów.

Wreszcie prawie wszędzie można obserwować osady plioceńskie; są to gliny piaszczyste, lub piaski ze żwirem, a czasem i bryłowe piaskowce, np. na wschód od Stepania.

b) Drugą pracą było wyświetlenie tektoniki utworów kredowych, występujących w dorzeczu górnego Horynia.

Na całym tym obszarze kreda należąca do turonu środkowego, a może i górnego, leży bardzo poziomo. Co do tektoniki, to można, opierając się na występowaniu inocerama z grupy *Lamarcki* we wschodniej części obszaru i *Inoc. costellatus* w zachodniej —, przyjąć, że na zachodzie występuje w stosunku do wschodu, młodszy poziom, stąd zaś można wnioskować, że miejscowe utwory kredowe są słabo pochylone ku zachodowi.

VI. Badania hydrogeologiczne.

Systematyczne badania, wykonane w roku sprawozdawczym, miały na celu opracowanie ark. Łódź (Piotrków) mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:300.000.

W związku z tą pracą Naczelnik Wydziału hydrogeologicznego inż. dr. R. Rosłoński przeprowadził, zgodnie z programem, badania głębszych otworów, studzien wierconych i kopanych, oraz źródeł, na obszarze arkuszy: Uniejów, Sieradz, Wieluń, Zduńska Wola, Szczerców, Działoszyn, Piotrków, Radomsko, Tomaszów Maz., Opoczno i Przedbórz, mapy 1:100.000, przy wydatnej pomocy pp. mgr. K. Głażewskiego i absolwenta Akademii Górniczej St. Czapli. Zaangażowanie tych współpracowników umożliwiła subwencja w kwocie 2.000 zł., udzielona przez Ministerstwo Spraw Wewn., w związku z akcją wszczętą przez to Ministerstwo, a mającą na celu budowę studzien publicznych dla mieszkańców miast i wsi.

W opracowaniu tegoż arkusza wziął udział i współpracownik tymczasowy prof. J. Samsonowicz, który przeprowadził w jego granicach dodatkowe badania geologiczne. Objęły one krawędzie niecki Łódzkiej: pd.-wschodnią, południową, pd.-zachodnią oraz miały za zadanie wyjaśnienie budowy tych skrzydeł niecki, jakoteż składu skał, w które filtrują wody, stanowiące w okręgu Łódzkim eksploatowany poziom wodonośny. W szczególności prof. J. Samsonowicz zwiedził obszar między Sulejowem, a Przedborzem, aby wyjaśnić, które ogniwa sedymentów triasowych i jurajskich, znanych na prawym brzegu Pilicy, zanurzają się pod piaskowce środkowo-kredowe, budujące znany wał na lewym brzegu Pilicy, między Przedborzem a Stobnią.

Następnie prof. J. Samsonowicz zwiedził Kodrąbską wyspę jurajską (między Przedborzem, a Radomskiem), stanowiącą próg, oddzielający nieckę Łódzką od Nadnidziańskiej, i wychodnie otulających ją utworów kredowych.

Wreszcie starał się wyjaśnić stosunek jury do kredy na pd.-zachodniej krawędzi niecki Łódzkiej (między Widawą i Sieradzem).

Współpracownik tymczasowy inż. S. Grabianka wykonał, zgodnie z programem, badania promieniotwórczości wód źródlanych w kamieniołomach klesowskich, oraz w miejscowości Wiry (na Pd od Klesowa). Objęły one 28 pomiarów wód szczelinowych i studziennych. Najbardziej radioaktywnymi okazały się wody, pochodzące z granitu klesowskiego i wykazały 53.4, 51.8, 42.5 i 37.5 *j. M.* w czterech kamieniołomach tej skały.

VII. Badania geofizyczne.

Geofizyk Instytutu p. E. W. Janczewski wykonał w związku ze specjalnymi poszukiwaniami geologiczno-górniczymi rud żelaznych na zachód od Radomia próbne zdjęcia grawimetryczne (wagą Eötvesa) w okolicy Korycisk (14 punktów), w pobliżu wsi Krzcięcin (40 punktów) i koło Sokolnik Suchych pod Wieniawą (25 punktów).

Równocześnie z pracami grawimetrycznymi, pod Krzcięcinem robione były zdjęcia magnetyczne (pomiar składowej pionowej), które wykazały, że złoża typu Korycisk mogą zaznaczać się w zdjęciu magnetycznym, o ile nie są przykryte przez grubsze utwory dyluwialne. Wobec tego nie mogą badania te być zastosowane w najciekawszej części obszaru, leżącej na półn. zach. od Wieniawy.

Na Wołyniu prace geofizyczne były dokonane częściowo z funduszów Wołyńskiego Tow. Przyj. Nauk w Łucku.

O wynikach tych prac będzie wspomniane poniżej w dziale specjalnych poszukiwań górniczo-geologicznych.

VIII. Badania czwartorzędu.

Badania wykonywali współpracownicy tymczasowi: doc. dr. Br. Halicki i p. L. Sawicki. Prace ich polegały na dalszych badaniach nad stratygrafią osadów czwartorzędowych w dolinie Niemna, głównie w okolicach Żydowszczyzny. Z obu wspomnianymi badaczami współpracowała grupa petrograficzna Uniw. St. Bat. w Wilnie pod kierunkiem mgr. A. Jaroszewicz-Kłyszyńskiej (badania materiału morenowego), oraz dr. A. Gadomska, która zebrała bogatą faunę z osadów interglacjalnych.

Badania w roku sprawozdawczym doprowadziły do uzupełnienia stratygraficznego obrazu miejscowych osadów czwartorzędowych, na które składają się osady 4-ch nasunięć lądolodu, przedzielone interglacjałami z florą i fauną. Wyników tych nie można uważać za ostateczne, być może, w miarę dalszych prac wypadnie wymieniony schemat stratygraficzny rozszerzyć.

IX. Specjalne poszukiwania górniczo-geologiczne.

Prace były prowadzone, jak i w latach ubiegłych, pod ogólnym kierownictwem Nacz. Wydziału inż. St. Czarnockiego.

Były one ześrodkowane w następujących trzech obszarach:
1) Świętokrzyskim, 2) Wołyńskim, 3) Wschodnio-Karpackim.

W obszarze Świętokrzyskim prace były wykonywane pod kierownictwem Nacz. Wydz. dr. Cz. Kuźniara i objęły dwa tereny:

a) Badania dalszego ciągu złoża syderytu i pirytu w Rudkach pod Słupią Nową (nadanie Staszic).

Prace polegały tu na badaniach dalszego ciągu ku północy i południowi pasma dyslokacyjnego, z którym jest związane złoże w Rudkach.

Badania, wykonane w poprzednim przypadku, wykazały na północ od kopalni Staszic obecność anomalij magnetycznych. Obszar tych anomalij został zbadany pomiarami. Okazało się przy tym, że anomalie te nie odpo-

wiadają dyslokacjom, z którymi w Rudkach są związane złoża syderytu i pirytu.

Stwierdzenie, że badania magnetyczne w miejscowych warunkach geologicznych nie dają wskazówek co do przebiegu dyslokacyj, skłoniło do posiłkowania się przy wyborze następnych miejsc dla wierceń wyłącznie danymi geologicznymi.

Dane te wskazały na okolice Woli Zamkowej, przy trakcie z Łagowa do Słupi Nowej, jako na obszar zasługujący na zbadanie. Wzajemny stosunek występujących tu łupków kambryjskich, dewonu dolnego i wreszcie płatu, złożonego z dewonu środkowego, wskazują na istnienie tu dwóch dyslokacyj: jednej — równoleżnikowej i drugiej — południkowej.

Zdecydowano zbadać wierceniami dyslokację południkową, jako wiążącej się ewentualnie z dyslokacją Rudek.

Niestety miejscowe wiercenia natrafiły na bardzo grubą powłokę utworów czwartorzędowych i trzeciorzędowych, co utrudniło niezmiernie pracę, tak, że wykonanych tu kilka wierceń nie wyjaśniło kwestii istnienia złóż rudy pod Wolą Zamkową, ani w kierunku dodatnim, ani też ujemnym.

Kierownikami wierceń w Woli Zamkowej i w obszarze, leżącym na północ od Rudek, byli kolejno inż. inż.: W. Żuławski, J. Kłyszewski i J. Poborski.

Drugim terenem poszukiwań były okolice Korycisk.

Prace te miały na celu zbadanie dalszego ciągu pasma rud żelaznych wieku kellowejskiego, eksploatowanych w pobliżu Korycisk na kopalni Boży Dar. Zostały tu wykonane przede wszystkim przez pp. E. Janczewskiego i S. Daszyńskiego badania geofizyczne w postaci pomiarów magnetycznych i grawimetrycznych. O pracach tych była już mowa powyżej; przy sprawozdaniu z badań geofizycznych, wykonanych przez P. I. G. Prace pp. E. Janczewskiego i S. Daszyńskiego wykazały, że w najciekawszym z praktycznego punktu widzenia obszarze, leżącym na NW od Korycisk, badania geofizyczne nie dają wyników, ze względu na występujące dość grube utwory czwartorzędowe.

Poszukiwania geologiczne zostały tu wykonane przez dr. inż. A. Bolewskiego przy udziale p. J. Poborskiego.

Jako punkt wyjścia dla dalszych prac, zostało zbadane złoże na kopalni Boży Dar, gdzie odbudowuje się środkowa, nieregularna ławica żelaziaka bruntnego, o miąższości 3.0 — 4,5 *m*; wydobywa się rudę o zawartości *Fe* do 42—45% oraz P_2O_5 — 1%. Niżej i wyżej tej ławicy ruda ubożeje.

Co do robót poszukiwawczych, to zostały wykonane w pobliżu wsi Wilcza Wola na SE od Korycisk dwa wiercenia (początkowo szybiki). W jednym z nich, o głębokości 28.91 *m*, została napotkana warstewka rudy, miąższości 0,23 *m*; powyżej stwierdzono bardzo drobne skupienia pirytu.

W drugim otworze, głęb. 19 *m*, napotkano tylko osobne ziarna pirytu, występujące w ciemno szarym pieszczystym ile.

W obszarze Wołyńskim prace poszukiwawcze były prowadzone pod ogólnym kierownictwem współpracownika tymczasowego prof. J. Samsonowicza.

W zachodniej części Wołynia celem tych prac były poszukiwania ewentualnego występowania karbonu. We wschodnim Wołyniu obiektem poszukiwań były złoża miedzi i minerały bitumiczne.

W pierwszym z tych obszarów prowadzono w roku sprawozdawczym wyłącznie wstępne badania geofizyczne, w postaci pomiarów grawimetrycznych, będących przedłużeniem ku zachodowi prac, wykonywanych przez Główny Urząd Miar w obszarze wschodnim.

We wschodniej części obszaru Wołyńskiego prace poszukiwawcze były prowadzone na terenach występowania utworów permskich i związanych z tymi utworami wylewów skał zasadowych. W obszarze tym wzbudzają uwagę przemysłową przede wszystkim ślady miedzi i drobne występowania bitumów.

Prace poszukiwawcze były prowadzone przy udziale inż. inż. A. Żewierżejewa i S. Koszarskiego, oraz stud. Uniw. J. Kazimierza we Lwowie H. Makowskiego. Zostało tu wykonane kilka wierceń. Prace te były w znacznej części subsydiowane przez Wołyńskie Tow. Przyj. Nauk.

Prace geofizyczne w obszarze Wołyńskim pokryły tereny badań geologiczno-poszukiwawczych, a częściowo sięgnęły i po za ich granice, głównie w kierunku południowym oraz wschodnim. Były tu wykonane pomiary magnetyczne i grawimetryczne.

a) Pomiary magnetyczne zostały wykonane przez inż. S. Daszyńskiego i niż. A. Żewierżejewa, którzy zdjęli przebieg natężenia pionowej składowej na przestrzeni około 7.000 km^2 od okolic Dubna i Horyńgrodu na północy, aż po Trembowlę na południu.

b) Pomiary grawimetryczne zostały wykonane kosztem P. I. G. przez specjalną partię Głównego Urzędu Miar pod kierownictwem inż. A. Kwiatkowskiego. Zostały wykonane pomiary wahadłowe w 17 punktach, znajdujących się w powiatach: Kostopolskim, Rówieńskim, Zdołbunowskim i Dubieńskim.

Próby ze skał serii bazaltowo-tufitowej, zarówno z odsłonięć jak i z wierceń, zostały dostarczone prof. St. Małkowskiemu w Wilnie, który z funduszów Wołyńskiego Tow. Przyj. Nauk zorganizował w roku sprawozdawczym w swej pracowni zbadanie tych prób, szczególnie pod względem zawartości minerałów miedzionośnych.

Mówiąc o wynikach wykonanych tu wierceń, należy specjalnie podkre-

ślić, że w kilku z ich liczby stwierdzono obecność śladów ropy naftowej. Są to otwory: w osadzie Jazłowieckiej pod Horyńgrodem, w Chociniu i w Sawiczach nad Horyniem.

Podane fakty są zbyt szczupłe, aby na ich mocy można było już obecnie wyprowadzić jakieś wnioski natury praktycznej. Są tu niezbędne dalsze badania.

W trzecim obszarze poszukiwań górniczo-geologicznych w Karpatach wschodnich należy rozróżnić dwa tereny, w których prowadzono roboty.

1. Poszukiwania rud manganowych na Prełucznym. Prace te miały na celu stwierdzenie zasobności złóż miejscowych, odkrytych i zbadanych przed kilku laty przez ekspedycję pod kierownictwem prof. J. TOKARSKIEGO i przy udziale prof. J. NOWAKA.

Prace te prowadzono pod naukowym kierownictwem Nacz. Wydz. dr. Cz. KUŹNIARA przez inż. R. KRAJEWSKIEGO, którego pomocnikiem był inż. KONECKI.

Polegały one na przewierceniu 4-ch głębszych otworów (50 — 90 *m*) i znacznej ilości płytszych otworów oraz szybików. Wykonano również kilka wkopów w zboczach gór.

Badania te potwierdziły, że rudy występują w jednostce nasuniętej — pod serią gnejsową. Serię rudonośną, zbudowaną z łupków krzemionkowych i warstw rudy, podścielają łupki czarne mikowe, kwarcyty czarne, wapienie krystaliczne z wkładkami łupków serycytowo-chlorytowych. Ta seria leży z kolei na łupkach serycytowych i chlorytowych, spoczywających na odwróconej serii złożonej z werrukanów i dolomitów triasowych.

Na obszarze zbadanym rudy występują jako płyty, intensywnie pofałdowane. Jeden taki płat „nad Strymbą", był przedmiotem szczegółowych badań, niezakończonych w roku sprawozdawczym, skutkiem czego rozmiarów tego płata jeszcze nie ustalono. Wygniecenia pokładu rudy pomiędzy kompleksem łupków i gnejsów są zjawiskami bardzo pospolitymi i im należy przypisać porozrywanie pokładu rudy na oddzielne płaty nie łączące się ze sobą.

2. Drugim obiektem prac poszukiwawczych we wschodnich Karpatach były łupki szypockie; w jednym z pokładów tej serii zostały stwierdzone przez geologa dr. Z. SUJKOWSKIEGO domieszki niklu.

Wstępne prace poszukiwawcze wykonane przez dr. Z. SUJKOWSKIEGO, przy pomocy chemika inż. KOWALCZEWSKIEGO polegały na wykonaniu 3-ch szybików i pobraniu dużej ilości prób, które były poddane analizie jakościowej, na zawartość niklu — na miejscu, część zaś została przewieziona do dalszego opracowania do Warszawy.

W 1937 r. mają być tu wykonane prace na nieco większą skalę.

B. PRACE BIUR I ZAKŁADÓW.

I. Archiwum wiertnicze.

Prace Archiwum wiertniczego odbywały się w ścisłym kontakcie z Wydziałem hydrogeologicznym P. I. G. i pod kierownictwem Naczelnika tego wydziału inż. dr. Rosłońskiego.

Również czynny udział w tych pracach brał współprac. tymczasowy prof. J. Samsonowicz.

Archiwum odegrało dużą rolę w działalności opiniodawczej P. I. G. Kierownik Archiwum p. Nacz. Dr. Inż. Rosłoński wydał następujące opinie w sprawie wierceń otworów studziennych.

1) Na życzenie Min. Spraw Wojsk. Dla miejscowości: Jasieniec k. Grójca, Czerwony Bór, Płatury p. Święcianami, Jurata—Jastarnia, Żabie, Krosno, wytwórnia Amunicji w Warszawie, Lotnisko Okęcie, Porubanek p. Wilnem i Tomaszów Mazowiecki.

2) Na życzenie Min. Spraw Wewnętrznych — Korpus Ochrony Pogranicza: Dla miejscowości: Sienkiewicze, Ludwikowo, Rokitno, Budzisław, Ludwipol, Olgomel, Moszczanica (pow. Równe), Czortków, Olkieniki zach., Niemenczyn, Bystrzyce n. Słuczą, Dawidgródek. Dla Departamentu Budowlano-Techn. wydano opinię w sprawie rekonstrukcji głębokiego otworu w Mławie.

Dla Min. Sprawiedliwości wydano opinię w sprawie poszukiwań wody w Tarnowie.

Dla Min. Poczt i Telegrafu — opinie w sprawie studzien, wierconych w Podkowie Leśnej i Milanówku.

Cały szereg opinij został wydany Dyrekcjom Kolejowym. Dla Dyrekcji w Poznaniu opracowano prognozy wierceń na stacjach kolei i na strażnicach zaporowych pod Kaliszem, Gnieznem i Przygodzicami. Dla Dyrekcji w Radomiu — opinie w sprawie wierceń na stacjach: Bzite, Wojnica, Włodzimierz Wołyński i Tomaszgród. Dla Dyrekcji w Krakowie — co do wierceń na stacjach w Krakowie-Płaszowie i w Trzebini.

Na życzenie zarządów miejskich w Raciążu, Nowogródku, Lublińcu, dr. inż. R. Rosołński wydał opinię co do zamierzonych tam wierceń. Także udzielał porad w sprawie poszukiwań wody w Rawiczu i na terenie szkoły Rolniczej w Gołatczyznie.

Wreszcie dr. inż. R. Rosłoński opracował na życzenie Dep. Lotnictwa Cywiln. Min. Kamunikacji ekspertyzę w sprawie odwodnienia Kępy Gocławskiej, a na życzenie Min. Poczt i Telegr. opinię hydrologiczną w sprawie odwodnienia i fundamentowania Centr. Dworca Pocztowego.

II. Biuro rejestracji Minerałów Użytecznych.

Prace Biura były nadal prowadzone pod ogólnym kierownictwem inż. St. Czarnockiego przez emer. inż. St. Olszewskiego i początkowo przez inż. R. Krajewskiego, a następnie, po przejściu tego ostatniego na etat P. I. G. w charakterze referendarza, przez inż. Mieczysława Krzyżanowskiego.

W roku sprawozdawczym wykonano następujące prace:

A. Prace normalne. Prowadzono w dalszym ciągu kartoteki: rzeczową, geograficzną i wstępną, według przyjętego programu rejestracji. W r. sprawozdawczym zwrócono większą uwagę na rejestrację materiałów skalnych i zajęto się opracowaniem surowców przemysłu mineralnego.

Stan kartotek na 31. III. 1937 r. wg. załącznika.

1. Kartoteka geograficzna.

Nazwa województwa	Ilość kartek	
	Przybyło	stan 31.III
Woj. Białostockie	2	87
„ Kieleckie	265	1320
„ Krakowskie	136	240
„ Lubelskie	101	632
„ Lwowskie	10	203
„ Łódzkie	1	142
„ Nowogródzkie	—	10
„ Poleskie	3	19
„ Pomorskie	1	6
„ Poznańskie	53	92
„ Stanisławowskie	54	131
„ Śląskie	2	13
„ Tarnopolskie	31	36
„ Warszawskie	4	541
„ Wileńskie	—	3
„ Wołyńskie	75	165
Razem	729	3641

2. Kartoteka rzeczowa i wstępna.

Nr. grupy	Minerał użyteczny	ilość kartek: karta rzeczowa – przybyło	karta rzeczowa – stan 31.III	wstępna – przybyło	wstępna – ubyło	wstępna – stan
I	Węgiel kamienny	—	4	—	—	78
II	Węgiel brunatny	4	94	5	—	90
III	Torf	2	495	—	—	17
IV—1	Ropa	1	214	—	—	426
IV—4	Skały bitumiczne	—	8	1	—	1
V—1	Sól kamienna . . .	5	8	3	—	3
V—2	Solanki używane do warzenia soli	—	10	—	—	—
VI	Sole potasowe i magnezjowe	—	—	—	—	1
VII—1	Źródła mineralne-solanki .	—	1	—	—	—
VII—2	„ „ siarczane	2	6	—	—	53
VIII	Ruda żelazna	8	566	21	—	290
VIII—a	„ darniowa	23	338	—	—	—
IX	„ cynkowo-ołowiana . .	6	56	19	—	19
X	„ miedziana	2	33	—	—	—
XI	Siarczek żelaza—piryt . .	10	37	—	1	—
XI—a	„ arsenu—realgar . .	1	1	—	—	—
XII	Gips, siarka, baryt	133	240	3	—	20
XIII	Fosforyty	1	27	—	—	10
XIV—1	Wapienie (marmur, kalcyt, margiel)	45	244	—	63	158
XIV—2	Dolomit	24	38	1	11	1
XIV—3	Skały ogniowe	—	13	—	—	6
XIV—4	Piaskowce	23	193	4	9	234
XIV—5	Piasek i żwir	71	90	—	41	24
XIV—6	Gliny cegielniane	39	63	14	48	349
XV—1	Glinki ogniotrwałe	9	97	1	—	63
XV—2	„ chłonne	11	12	—	—	—
XV—3	Ziemia okrzemkowa	—	12	—	—	—
XV—4	Ochra	—	9	—	—	5
XVI	Inne minerały (bursztyn) . .	6	14	—	—	14
XVII	Wody podziemne	46	46	—	—	—
	Razem	472	2969	72	173	1862

B. Prace s p e c j a l n e.

1) Wykonano 3-ci arkusz mapy rozmieszczenia minerałów użytecznych w północnej części rejonu centralnego (w skali 1 : 300,000), przedstawiający występowanie wapieni i margli. Dalsze uzupełnienie arkusza 3-go zostanie wykonane w roku nadchodzącym.

2) Na prośbę Wyższego Urzędu Górniczego w Krakowie przesłano dane, dotyczące zasobów i występowania złóż glinek ogniotrwałych na terenie Państwa, oraz zestawienie zbadanych w latach 1934/35 złóż rudy darniowej.

3) Udzielono kilkakrotnie odpowiedzi na zapytania Biura Wojskowego w sprawach, związanych z działalnością Biura Rejestracji.

III. Pracownia chemiczna.

Personel naukowy Pracowni Chemicznej składał się w okresie sprawozdawczym z kierownika, dr. A. Różyckiego, zaangażowanego w charakterze pracownika kontraktowego od 1-go kwietnia 1936 r., oraz dwóch chemików etatowych: p. M. Karasińskiego, i dr. J. Zielińskiej.

Prace laboratoryjne, jak w latach poprzednich, polegały głównie na badaniu i analizowaniu surowców energetycznych, oraz rud, minerałów i skał użytecznych, dostarczonych przeważnie przez geologów Instytutu.

W związku z badaniami Wydziału Węglowego Instytutu zajęło się przede wszystkim opracowaniem analitycznym odmian petrograficznych węgla, wyodrębnionych z pokładów kopalń: Śląsk, Paweł i Wyzwolenie — błyszczących, pół-błyszczących i matowych; wykonano w 13 dostarczonych próbkach analizę i oznaczono ilości koksu, części lotnych, oraz ciepło spalenia w poszczególnych obiektach.

Na życzenie Samodzielnego Wydziału Wojskowego Min. Przem. i Handlu poddano ocenie chemicznej torfy w ilości 80 prób z torfowisk Osowskie i Hatcza, pow. Kobryńskiego, celem ustalenia przydatności tego surowca na opał.

Oznaczono również zawartość bituminów w 40 próbkach, pobranych z szybu wiertniczego (gazowego) w Kałuszu, w głębokości od 670 do 744 *m*.

Co się tyczy analiz, za które pobierane były ustalone opłaty na dochód administracji Min. Przemysłu i Handlu, to dotyczyły one 22 prób (przeważnie miału węglowego), nadesłanych do oceny przez firmy opałowe, ubiegające się o dostawę, jako też przez Więzienie Karne w Mokotowie, które od szeregu lat kontroluje wartość cieplną dostarczonego mu paliwa.

Oprócz surowców energetycznych zbadano i opracowano analitycznie szereg minerałów, rud i skał, dostarczonych przeważnie przez geologów Instytutu.

Są to próby: barytu, galeny i cerusytu z Jaworzni p. Kielcami; bazaltów z Janowej Doliny; kalcytu z Truskawca, grafitu z nad Słuczy, iłu wydobytego z terenu pod budowę Stacji Geofizycznej P. I. G., rudy manganowej z Prełucznego (góry Czywczyńskie), wreszcie wody z otworu wiertniczego w Chociniu, woj. Wołyńskiego.

Wogóle Pracownia Chemiczna Instytutu wykonała w okresie sprawozdawczym:

Węgla kamiennego	35	analiz	159	oznaczeń ilościowych
benzyny	1	„	5	„ „
torfu	87	„	263	„ „
wody	1	„	10	„ „
skał	50	„	118	„ „
minerałów	6	„	64	„ „
rud	4	„	30	„ „
lignitu	1	„	3	„ „
Ogółem	185	„	652	„ „

IV. Biblioteka Instytutu.

Kierowniczka Biblioteki dr. Regina Fleszarowa piastowała w dalszym ciągu mandat senatorski. Jej obowiązki pełniła zastępczo p. C. Wardęska; pomocnicą bibliotekarki była p. Irena Sawicka.

K a t a l o g o w a n i e.

Zakatalogowano nowych wydawnictw, nie licząc map, dzieł i czasopism, będących dalszym ciągiem posiadanych kompletów:

Dzieł	nr.	44	vol.	45
Broszur	„	210	„	210
Czasopism	„	22	„	140
Map	„	17	ark.	44

Skatalogowano artykuły w 9 nowych czasopismach.

W p ł y w y.

W okresie sprawozdawczym wpłynęło do biblioteki:

Z wymiany zagranicznej	vol.	1140
„ „ krajowej	„	180
„ zakupu i prenumeraty	„	101
„ darów	„	1150
razem	„	2542

Specjalnie dużo broszur i książek oraz innych wydawnictw w łącznej sumie 1109 egz. ofiarował prof. J. MOROZEWICZ.

W y m i a n a.

Stosunki wymienne rozwijały się normalnie, nawiązano stosunki z 8 nowymi instytucjami zagranicznymi i z 5 krajowymi.

P o z o s t a ł e p r a c e.

Wymieniono listów	521
Wysłano paczek	788
Wypożyczeń było	2395

Z czytelni korzystało: obcy czytelnicy 121 razy, stali współpracownicy P. I. G. 1473 razy.

Oprawiono książek 270; teczek do czasopism zrobiono 215.

I n n e p r a c e.

Przeniesiono na półpiętro, obliczono i uporządkowano magazyn własnych wydawnictw P. I. G.

Dr. R. FLESZAROWA opracowała do druku nr. 15 Bibliografii Geologicznej Polski oraz Indeks prac mineralogicznych polskich dla *Tschermaks mineralog.-petrographische Mitteilungen 1933/4.*

C. WARDĘSKA przetłumaczyła 3 prace naukowe do Sprawozdań P. I. G. na język niemiecki, oraz, jak w latach ubiegłych, przeprowadzała korespondencję w obcych językach, tyczącą się spraw bibliotecznych i naukowych.

Kartek katalogowych wypisano ponad 2.000.

V. Wydawnictwa Instytutu.

Publikacje Instytutu z r. 1936/1937 stanowiły dalszy ciąg wydawnictw roku poprzedniego. Złożyły się na nie:

1. „Posiedzenia Naukowe P. I. G." Nr. Nr. 43, 44, 45 i 46, zawierające 76 referatów i sprawozdań.

2. „Sprawozdania P. I. G." t. VIII, zeszyt 4, zawierający 6 prac z 30 tablicami i ilustracjami w tekście.

3. „Bibliografia Geologiczna Polski" Nr. Nr. 14 i 15, zawierająca dane bibliograficzne za lata 1934 i 1935 opracowane przez dr. Reginę FLESZAROWĄ.

4. „Mapa Kotliny Płockiej" do pracy prof. St. LENCEWICZA: „Dyluwium i morfologia środkowego Powiśla", wydanej w II tomie „Prac P.I.G."

Redakcję wydawnictw Instytutu prowadził nadal dr. St. Krajewski, przy współudziale dr. H. Świdzińskiego, zwłaszcza w dziale graficznym. Tłumaczenie francuskie wykonywał E. W. Janczewski, niemieckie — C. Wardęska.

VI. Konferencje Naukowe Instytutu.

Posiedzenia naukowe Instytutu odbywały się, jak zwykle, w porze jesiennej, zimowej i wiosennej. Od listopada 1936 do marca 1937 odbyło się ich 10, przy czym wygłoszono na nich 56 fachowych referatów i sprawozdań, ogłoszonych w „Posiedzeniach Naukowych P. I. G." Nr. Nr. 46, 47, 48.

VII. Muzeum Geologiczne.

Muzeum P. I. G. pozostawało w dalszym ciągu pod kierownictwem geologa p. J. Czarnockiego. Z powodu szczupłych środków materialnych nie mogło ono należycie rozwijać swej działalności.

VIII. Opinie i porady wydane przez Państw. Inst. Geolog. w sprawach przemysłowo-gospodarczych.

Opinia i porady udzielone przez P. I. G. Urzędom Państwowym, oraz instytucjom rządowym, samorządowym i prywatnym oraz osobom prywatnym, są związane z następującymi dwoma grupami zagadnień:

a) zagadnienia dotyczące złóż minerałów użytecznych, b) zagadnienia hydrogeologiczne.

Dane o opiniach i poradach, dotyczących drugiej grupy zostały już podane przy sprawozdaniu z działalności Archiwum Wiertniczego, pracującego przy Wydziale hydrogeologicznym P. I. G.

Obecnie będą więc tylko wyszczególnione główne opinie i porady, zaliczające się do pierwszej grupy.

Tak więc w roku sprawozdawczym:

Dyr. J. Morozewicz wydał na prośbę Instytutu Metalurgii i Metaloznawstwa Politechniki Warszawskiej opinię o złożach kruszców ołowianych w Polsce.

Naczelnik Wydziału dr. Cz. Kuźniar opracował dla Związku Przemysłu Chemicznego Rzplitej Polskiej wykaz literatury, dotyczącej krajowych surowców mineralnych. Dla Min. Przemysłu i Handlu dał on opis złóż pirytu w Polsce.

Geolog inż. St. Doktorowicz-Hrebnicki opracował dla Min. Przemysłu i Handlu opinię w sprawie poszukiwań węgla w Radziechowych pod Żywcem.

Geolog inż. A. Makowski opracował dla Min. Przemysłu i Handlu odpowiedź w sprawie węgla brunatnego w okolicach Jarosławia.

Geolog J. Czarnocki udzielił Wydziałowi Powiatowemu w Końskich danych o materiałach kamiennych na terenie powiatu.

Geolog inż. R. Krajewski opracował dla Min. Przemysłu i Handlu dane o rumuńskich złożach rud manganowych. Dla Fabryki Związków Azotowych w Mościcach przygotował on referat o krajowych złożach glin.

Kronika Instytutu za rok 1936/7.

Chronique du Service Géologique.

W dniu 1 lutego 1937 nastąpiła zmiana na stanowisku Dyrektora P. I. G.

Organizator Instytutu i jego długoletni Dyrektor, prof. dr. J. Morozewicz został przeniesiony na emeryturę. Pełnienie obowiązków Dyrektora zostało powierzone Naczelnikowi Wydziału Węglowo-Naftowego, inż. Stefanowi Czarnockiemu.

Po ukończeniu Posiedzenia Naukowego P. I. G. w dn. 26 stycznia 1937, prof. J. Morozewicz zawiadomił członków P. I. G., że jest ono ostatnie, które odbyło się pod jego przewodnictwem, pożegnał w serdecznych słowach wszystkich pracowników P. I. G. i życzył im powodzenia w ich badaniach naukowych.

W imieniu pracowników P. I. G. przemówił inż. St. Czarnocki, który podkreślił zasługi prof. J. Morozewicza przy organizowaniu Instytutu, a specjalnie zaznaczył niezmordowaną i owocną pracę przy budowaniu gmachu Instytutu. W tym właśnie roku prace budowlane zostały ukończone i P. I. G. uzyskał należyte ramy fizyczne dla swego rozwoju.

W lutym Pan Minister Przemysłu i Handlu powołał specjalny Komitet Reorganizacyjny P. I. G. Przewodniczącym Komitetu został mianowany prof. K. Bohdanowicz, członkami: p. o. Dyrektora inż. St. Czarnocki, prof. J. Lewiński, prof. J. Nowak i prof. J. Tokarski. Poza tym w skład Komitetu weszli: delegaci Min. Przemysłu i Handlu, Min. Spraw Wojskowych, Sztabu Głównego oraz Min. Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz dwóch przedstawicieli Stowarzyszenia Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych.

Plan robót został opracowany przy pomocy 4-ch specjalnych komisyj, w których skład, poza członkami Komitetu Reorganizacyjnego i pracownikami P. I. G. wszedł szereg specjalnie zaproszonych osób, fachowców z różnych działów geologii.

Komisje zostały zorganizowane według głównych działów prac P. I. G. Powstały więc komisje następujące: 1) Komisja ogólnej kartografii geologicznej wraz z hydrogeologią i geofizyką; w komisji tej omawiano również sprawy muzealne, chemiczne, biblioteczne i wydawnicze; 2) komisja rud i innych surowców mineralnych, poza energetycznymi; 3) komisja węglowa; 4) komisja naftowa.

W zgodzie z opracowanym przez komisje i przyjętym przez Komitet Reorganizacyjny ogólnym planem badań, został ułożony i przedstawiony do zatwierdzenia Panu Ministrowi Przemysłu i Handlu plan prac w roku 1937/38. Plan ten jest podany poniżej.

Program prac Instytutu w 1937 r.

Programme des travaux du Service pour 1937.

zatwierdzony przez Pana Ministra Przemysłu i Handlu w dniu 1 lipca 1937 (do tego dnia prace były wykonywane na mocy tymczasowego programu, obejmującego maj i czerwiec).

Nr. kolejny	Nr. w programie prac Komitetu Reorganizacyjnego	Nr. preliminarza budżetowego	Prace	Personel
			I. Prace specjalne	
			A. OBSZAR CENTRALNY	
1.	1.	1.	Oszacowanie zapasów rud żelaznych w terenach, przylegających do istniejących kopalń.	
			a) W partii Tychów — Brzostowa	Współpracownik tymczasowy dr. inż. A. Bolewski
			b) W obszarze paleozoicznych rud w Kieleckim.	Geolog J. Czarnocki
2.	2.	2.	Poszukiwania rud żelaznych:	
			a) Na arkuszu Przysucha rozpoczęto w czerwcu	Współpracownik tymczasowy inż. P. Tincer
			b) Na obszarze rud syderytowych i pirytów na terenie kopalni Staszic rozpoczęto w czerwcu	Współpracownik tymczasowy inż. M. Krzyżanowski
			c) Na obszarze Tomaszowskim	Współpracownicy tymczasowi: inż. P. Tincer, mgr. M. Kobyłecki
3.	3.	3.	Rozpoczęcie wiercenia w poszukiwaniu karbonu na ark. Przedbórz do głęb. 1200 *m*	Geolog J. Czarnocki

Nr. kolejny	Nr. w programie prac Komitetu Reorganizacyjnego	Nr. preliminarza budżetowego	Prace	Personel
4.	4.	4.	Badania geofizyczne na południowym zboczu Gór Świętokrzyskich i w ramionach Wisły i Sanu dla wyjaśnienia możliwości ropno-naftowych	
			a) Magnetometryczne b) Grawimetryczne aparatem Thyssena	Współpracownicy tymczasowi: inż. S. Daszyński, inż. B. Bański
			c) Grawimetryczne wahadłowe	Główny Urząd Miar
			d) Sejsmiczne	„Pionier"
5.	6.	naft.	Badania geologiczne i płytkie wiercenia na obszarze wspomnianym w p. 4 rozpoczęto w czerwcu	Geolog J. Czarnocki
6.	7.	naft.	Rozpoczęcie wiercenia poszukiwawczego do głęb. 1200 *m* na tymże obszarze. Miejsce wiercenia będzie wybrane na podstawie danych, dostarczonych przez prace p. 5 i 6.	Geolog J. Czarnocki
7.	9.	naft.	Wiercenie do głęb. 1500 *m* na obszarze naftonośnym Wójczy	Geolog J. Czarnocki
8.	—	5.	Badania złóż siarki (Wola Wiśniowa, Swoszowice i inne)	Współpracownik tymczasowy dr. inż. A. Bolewski

B. OBSZAR RUDONOŚNY CZĘSTOCHOWSKO-WIELUŃSKI

9.	21.	6.	Górniczo-geologiczne badania nadań rządowych w poszukiwaniu rudy żelaznej	Geolog inż. Doktorowicz-Hrebnicki, współpracownik tymczasowy inż. Konecki

C. OBSZAR KARPACKI

10.	9.	7.	Ostateczne przygotowanie do druku mapy przeglądowej w skali 1:200.000 Zachodnio-Karpackiego obszaru naftowego	Geolog dr. H. Świdziński

Nr. kolejny	Nr. w programie prac Komitetu Reorganizacyjnego	Nr. preliminarza budżetowego	Prace	Personel
11.	10.	8.	Przygotowanie specjalnej szczegółowej mapy w skali 1:25.000 terenów gazowych obszaru Jasielskiego rozpoczęto w czerwcu	Geolog dr. St. Krajewski Współpracownicy tymczasowi: inż. J. Obtułowicz, inż. A. Nieniewski, dr. T. Chlebowski
12.	11.	9.	Obliczanie zasobów gazowych oraz specjalne prace w jasielskim terenie gazowym rozpoczęto w czerwcu	Geolog dr. H. Świdziński, Współpracownicy tymczasowi: inż. A. Nieniewski, inż. J. Cząstka
13.	12.	10.	Prace geologiczne, geofizyczne (sejsmiczne) na obszarze t. zw. środkowej depresji Karpackiej, gdzie są projektowane wiercenia naftowe	Geolog dr. St. Krajewski „Pionier"
14.	20.	11.	Kontynuowanie robót poszukiwawczych w obszarze występowonia rud niklowych we Wschodnich Karpatach (Czarnohora) rozpoczęto w maju	Geolog dr. Z. Sujkowski, Współpracownik tymczasowy mgr. A. Bielecki
15.	19.	—	Kontynuowanie poszukiwań manganu na Prełucznym rozpoczęto w kwietniu	Geolog inż. R. Krajewski, Współpracownik tymczasowy inż. A. Białaczewski
			D. OBSZAR PÓŁNOCNO-ZACHODNI	
16.	13.	12.	Prace geofizyczne, jako wstęp do poszukiwań ropy naftowej	
			a) Prace magnetometryczne	Współpracownicy tymczasowi: inż. S. Daszyński, inż. B. Bański
			b) Prace grawimetryczne wahadłowe	Główny Urząd Miar
			c) Prace grawimetryczne aparatem Thyssena	Współpracownik tymczasowy prof. T. Banachiewicz

Nr. kolejny	Nr. w programie prac Komitetu Reorganizacyjnego	Nr. preliminarza budżetowego	Prace	Personel
			E. OBSZAR WSCHODNI	
17.	10.	13.	Badania geofizyczne w zachodniej części Wołynia, w związku z poszukiwaniem karbonu produktywnego	
			a) Prace magnetometryczne rozpoczęto w czerwcu	Geofizyk E. Janczewski Współpracownicy tymczasowi: inż. A. Żewierżejew, inż. Z. Rymarski
			b) Prace grawimetryczne wahadłem	Główny Urząd Miar
			c) Prace grawimetryczne aparatem Thyssena	Współpracownik tymczasowy inż. St. Pawłowski
18.	4.	14.	Wiercenia poszukiwawcze na tymże obszarze do głęb. 400 *m*	Współpracownik tymczasowy prof. J. Samsonowicz
19.	12.	15.	Prace geofizyczne i wiertnicze we wschodniej części Wołynia, w związku z występowaniem miedzi	
			a) Badania magnetometryczne	Geofizyk E. Janczewski, Współpracownicy tymczasowi: inż. A. Żewierżejew, inż. Z. Rymarski
			b) Wiercenia	Współpracownik tymczasowy prof. J. Samsonowicz
20.	11.	16.	Rozpoczęcie prac magnetometrycznych na zachód od linii: Sarny — Grodno (Druskieniki), jako wstęp do poszukiwań złóż naftowych i solnych	Geofizyk E. Janczewski, Współpracownicy tymczasowi: inż. A. Żewierżejew, inż. Z. Rymarski
			II. Prace o charakterze ciągłym	
			A. Mapa szczegółowa Polskiego Zagłębia Węglowego w skali 1 : 25.000	
21.	23.	17.	Zakończenie ark. Wodzisław	Geolog inż. A. Makowski

Nr. kolejny	Nr. w programie prac Komitetu Reorganizacyjnego	Nr. preliminarza budżetowego	Prace	Personel
22.	—	18.	Zakończenie ark. Chrzanów	Współpracownik tymczasowy dr. F. Rutkowski
23.	25.	19.	Reambulacja „ Katowice rozpoczęto w czerwcu	Geolog inż. St. Doktorowicz-Hrebnicki
24.	27.	20.	Opracowanie złóż węgli brunatnych na obszarze Poznańsko-Pomorskim i południowo-wschodnim	Geolog inż. A. Makowski
			B. Mapa hydrologiczna w skali 1 : 300.000	
25.	30.	21.	Arkusz Łódź zakończenie rozpoczęto w czerwcu	Hydrolog dr. inż. R. Rosłoński,
26.	8.	22.	Arkusz Radom rozpoczęto w czerwcu	Współpracownik tymczasowy absolwent Akad. Górniczej St. Czapla
			C. Mapa ogólna Polski w skali 1 : 100.000	
			1. OBSZAR CENTRALNY	
27.	29.	23.	Arkusz Sandomierz rozpoczęto w czerwcu	Współpracownicy tymczasowi: prof. J. Samsonowicz i K. Kowalewski
28.	29.	24.	Arkusz Bodzentyn	Geolog J. Czarnocki
29.	29.	25.	„ Iłża	Współpracownicy tymczasowi: prof. J. Samsonowicz i mgr. W. Pożaryski
30.	29.	26.	„ Końskie	Nacz. Wydz. dr. Cz. Kuźniar
31.	29.	27.	„ Przedbórz i Opoczno	Współpracownik tymczasowy prof. E. Passendorfer

Nr. kolejny	Nr. w programie prac Komitetu Reorganizacyjnego	Nr. preliminarza budżetowego	Prace	Personel
32.	—	28.	Arkusz Pińczów	Współpracownik tymczasowy dr. A. Mazurek
33.	—	29.	„ Tomaszów	Współpracownik tymczasowy mgr. M. Kobyłecki
			2. OBSZAR KRAKOWSKO-CZĘSTOCHOWSKO-WIELUŃSKI	
34.	29.	30.	Arkusz Wieluń i Krzepice rozpoczęto w czerwcu	Współpracownik tymczasowy dr. J. Premik
35.	—	31.	Arkusz Kraków	Współpracownik tymczasowy dr. E. Panow
36.	29.	32.	„ Żarki	Współpracownik tymczasowy dr. St. Różyoki
			3. OBSZAR KARPACKI	
37.	29.	33.	Arkusz Gorlice i Pilzno	Geolog dr. H. Świdziński Współpracownik tymczasowy mgr. St. Wdowiarz
38.	—	34.	„ Jasło rozpoczęto w czerwcu	Współpracownicy tymczasowi: dr. K. Konior, dr. M. Klimaszewski
39.	—	35.	„ Sanok	Geolog dr. St. Krajewski, Współpracownik tymczasowy mgr. A. Tokarski
40.	—	36.	„ Lesko	Współpracownik tymczasowy dr. Z. Opolski
41.	29.	37.	„ Przemyśl rozpoczęto w czerwcu	Współpracownicy tymczasowi: dr. L. Horwitz i dr. J. Wdowiarz
42.	29.	38.	„ Ustrzyki Dolne	Współpracownicy tymczasowi: dr. L. Horwitz i dr. Z. Opolski
43.	29.	39.	„ Mikuliczyn	Współpracownicy tymczasowi: dr. B. Bujalski i dr. K. Guzik

Nr. kolejny	Nr. w programie prac Komitetu Reorganizacyjnego	Nr. preliminarza budżetowego	Prace	Personel
44.	28.	40.	Arkusz Stanisławów	Współpracownik tymczasowy dr. B. Bujalski
45.	29.	41.	„ Żabie	Współpracownik tymczasowy dr. K. Guzik
46.	29.	42.	„ Burkut	Współpracownik tymczasowy mgr. A. Tokarski
47.	—	43.	„ Szczawnica	Współpracownik tymczasowy dr. L. Horwitz
48.	28.	—	„ Stary Sambor	Geolog dr. St. Krajewski
49.	29.	44.	„ Żywiec	Współpracownik tymczasowy dr. St. Sokołowski
50.	28.	45.	„ Wadowice	Współpracownik tymczasowy dr. M. Książkiewicz
51.	—	46.	„ Babia Góra	Współpracownicy tymczasowi: dr. M. Książkiewicz i K. Beres
52.	29.	47.	„ Wieliczka	Współpracownik tymczasowy dr. J. Burtanówna
53.	29.	48.	„ Rabka rozpoczęto w czerwcu	Współpracownicy tymczasowi: prof. B. Świderski i Prawdzic
54.	29.	49.	„ Bochnia	Współpracownik tymczasowy dr. K. Skoczylas-Ciszewska

4. OBSZAR WOŁYŃSKI

Nr. kolejny	Nr. w programie prac Komitetu Reorganizacyjnego	Nr. preliminarza budżetowego	Prace	Personel
55.	28.	50.	Arkusz Mizocz rozpoczęto w maju	Geolog dr. Zb. Sujkowski
56.	29.	51.	„ Rokitno	Współpracownik tymczasowy prof. St. Małkowski

Nr. kolejny	Nr. w programie prac Komitetu Reorganizacyjnego	Nr. preliminarza budżetowego	Prace	Personel
			D. Prace stratygraficzne, petrograficzne, badania minerałów użytecznych	
57.	—	52.	Badania stratygraficzne solonośnych utworów na przedgórzu Karpat	Współpracownik tymczasowy K. Kowalewski
58.	—	53.	Badania stratygraficzne fliszu karpackiego	Współpracownicy tymczasowi: prof. W. Rogala, prof. F. Bieda
59.	—	54.	Badania paleontologiczne w Zagłębiu Węglowym	Współpracownicy tymczasowi: dr. J. Zerndt, T. Bochieński, St. Stopa
60.	—	55.	Badania stratygraficzne miocenu węglonośnego	Współpracownik tymczasowy H. Czeczottowa
61.	33.	56.	Badania petrograficzne roponośnych skał karpackich	Współpracownik tymczasowy prof. St. Jaskólski
62.	26.	57.	Badania petrograficzne węgli	Współpracownik tymczasowy dr. inż. A. Drath
63.	—	58.	Badania dyluwialne na obszarze Nadniemeńskim	Współpracownicy tymczasowi: dr. B. Halicki i L. Sawicki
64.	—	59.	Badania radiologiczne wód w obszarze Borysławia rozpoczęto w maju	Współpracownik tymczasowy inż. S. Grabianka
65.	—	60.	Badania stratygraficzne w Tatrach	Współpracownik tymczasowy dr. F. Rabowski
			E. Prace rejestracyjne	
66.	35a.	61.	Rejestracja materiałów drogowych na obszarze centralnym	Współpracownik tymczasowy dr. W. Bobrowski
67.	35b.	62.	Rejestracja materiałów ceramicznych na obszarze centralnym	Współpracownik tymczasowy dr. H. Piotrowski

Nr. kolejny	Nr. w programie prac Komitetu Reorganizacyjnego	Nr. preliminarza budżetowego	Prace	Personel
68.	35a.	63.	Rejestracja materiałów drogowych i torfowisk na Wileńszczyźnie rozpoczęto w maju	Współpracownicy tymczasowi: prof. St. Małkowski, dr. I. Dąbkowska, mgr. J. Wojciechowski, mgr. A. Kłyszyńska, mgr. L. Matwiejewówna
69.	35c.	64.	Rejestracja rud darniowych we wschodniej części obszaru centralnego i w Wielkopolsce	Współpracownik tymczasowy inż. S. Koszarski

DRUKARNIA
WSPÓŁCZESNA
Sp. z o. o.
WARSZAWA
SZPITALNA 10